

פעילות איראן להרחבת השפעתה בקרב השיעים בתאילנד

דניס סיטרינוביץ | 1 בדצמבר, 2025 | גיליון 2067

מערכת היחסים הדיפלומטיים בת 70 השנים בין איראן לתאילנד ידעה עליות ומורדות בשנים האחרונות, אולם במהלך הזמן לא חל שינוי ברצונה של איראן להגביר את השפעתה על האוכלוסייה השיעית במדינה ולנצלה לצרכיה. בשנה האחרונה, מאמצים אלה גברו משמעותית. יש לבחון את המנגנון שמפעילה איראן במטרה לבסס את שליטתה במוסדות הדת והחינוך השיעים בתאילנד, בין היתר באמצעות שליחת חכמי דת מאיראן האמורים לוודא שהם נשמעים להוראות מטהראן.

יחסיהן של איראן ותאילנד, שמצינוות השנה 70 שנים לכינון הקשרים הדיפלומטיים ביניהן, מושתתים על היסטוריה עמוקה בין המדינות, שעקבותיה נמצאים עוד במסעו של הסוחר ואיש הדת [אחמד גומי \(GUMI\)](#). שהגיע לסיאם לפני 420 שנה וייצר את הקשר הראשוני בין האוכלוסייה הפרסית לזו שהתגוררה אז בסיאם. במרוצת השנים ידעו היחסים בין המדינות עליות ומורדות, ואלו הגיעו לשפל המדרגה [בשנת 2012](#), כאשר איראן שלחה חוליות טרור במטרה לבצע פיגועים בבנגקוק נגד אינטרסים ישראלים במדינה. בעקבות הסכם הגרעין משנת 2015 (JCPOA) ועל רקע [ההתחייבות האיראנית](#) לשלטונות בבנגקוק, שלפיה איראן לא תבצע פיגועים בשטח תאילנד התחממו היחסים במידה ניכרת, וזו באה לידי ביטוי בהעמקת היחסים הכלכליים ביניהן. בפברואר 2025 סיכמו המדינות [הסכם כלכלי חדש, שהוביל לעלייה של 25% בסחר](#) ביניהן בשנה זו. התפקיד שאיראן לקחה על עצמה בתיווך שבין תאילנד לחמאס במטרה לשחרר פועלים תאילנדים שנפלו בשבי חמאס במתקפת הטרור ב-7 באוקטובר 2023, [חידש אף הוא](#) את מערכת היחסים בין המדינות.

נראה שחלק מרצון טהראן להעמיק את הקשר המדיני עם בבנגקוק נובע משאיפתה להעמיק את השפעתה על האוכלוסייה השיעית בתאילנד. 12% מהאוכלוסייה בתאילנד הינם מוסלמים, מתוכם 1% הוא שיעי ורובם המכריע מתרכז באזור בבנגקוק. בשנים האחרונות וביתר שאת בשנה האחרונה חזקה איראן את המנגנונים המגוונים שהקימה בתאילנד, שנועדו להעמיק את אחיזתה במיעוט זה ולהכפיפו למטרותיה. אינדיקציה משמעותית למגמה זו הייתה הגעתו לתאילנד של [מייית'ם מוטעי \(MUTIEE\)](#). מרצה מאוניברסיטת האמאם צאדק בטהראן, שנחשב אחד ממטיפי הדת החשובים באיראן ומקורב מאוד למנהיג [העליון](#) ח'אמנהאי. מוטעי, שהגיע לתאילנד בספטמבר 2024, נשלח בהוראתו הישירה של ח'אמנהאי במטרה מוצהרת לייצא את האידיאולוגיה של המשטר האיראני.

ביקורו של מוטעי היה ייחודי לא רק עקב הפומביות שניתנה לו, אלא בעיקר בשל המוסד שהוא ביקש לקדם – [אוניברסיטת אלמצטפא](#), שיש לה סניף פעיל בבנגקוק. מדובר באוניברסיטה אשר נחשבת חוד החנית של המשטר באיראן למטרת קידום והפצת האידיאולוגיה של המהפכה האסלאמית. מידי שנה

לומדים בסניף המרכזי של האוניברסיטה בקום ובשלוחותיה ברחבי העולם (ווירטואלית דרך האינטרנט) כ-50 אלף סטודנטים זרים, הסופגים בעיקר תכנים פרו-משטריים איראניים ואנטי מערביים. האוניברסיטה עצמה נתונה לסנקציות של הממשל האמריקאי משום שאנשי כוח קדם גייסו בה פעילים למבצעים שונים ברחבי העולם. זאת ועוד, רק בשנה האחרונה סגרו שלטונות גרמניה את הסניף של האוניברסיטה בברלין בטענה שהוא מהווה "מרכז ריגול" איראני בבירה בגרמנית.

תמיכת מוטעי בפעילות האוניברסיטה בתאילנד איננה מפתיעה לאור מרכזיותה בפעילות ההטפה הדתית של איראן בתאילנד, והיא מתכתבת עם הפעילות של סיד סדרוסדאט (**Sadrussadat**) שעומד בראש אוניברסיטת אלמצטפא בתאילנד וביקר לאחרונה בפוקט, כנראה במטרה להרחיב את פעילותה [בתאילנד](#). ככלל, הסניף המרכזי של האוניברסיטה בתאילנד משקיע בעיקר בלימוד הגותו של מייסד ההפיכה האסלאמית, אייתולה ח'ומייני, ושל מנהיג איראן הנוכחי אייתולה ח'אמנאהי, [בדגש על התנגדותם למערב וקידום המדיניות האנטי ציונית שלהם](#). לצד זאת, נציגי האוניברסיטה תומכים בלימודי הדת במרכזים שיעים ברחבי תאילנד, בדגש על חינוך לילדים ולגיל הרך.

מוטעי לא היה חכם הדת היחיד שהגיע מאיראן לביקור בתאילנד, גם [נ'ואד מרבי \(MARVI\)](#), איש דת איראני החבר במועצה העליונה של סמינר קום, חבר באגודת המורים של סמינר קום, ופרופסור למשפטים בסמינר קום ביקר בתאילנד. את ביקורו [בתאילנד](#) באוגוסט 2024, הוא ניצל לחנוכת סניף של ["אהל אלבית"](#) בבנגקוק, מוסד נוסף המשמש את המשטר האיראני לייצוא המהפכה האסלאמית. במהלך חנוכת הסניף בבנגקוק שיבח מרבי את הטוריסט איש חמאס יחיא סנוואר, והשווה אותו לאחד מגיבורי הדת השיעית – האמאם חסין, בנו של עלי.

על רקע הפעילות האיראנית, אין זה מפתיע שגם [רשות השידור האיראנית \(IRIB\)](#), שהיא אמצעי מרכזי להפצתם של מסרי המשטר לקהילות השיעיות ברחבי העולם, פועלת בשנה האחרונה להרחבת פעילותה בתאילנד [ובכירי הרשות אף הגיעו לביקור בבנגקוק](#) כדי לקדם הפקות משותפות עם מקביליה בתאילנד.

בסיס נוסף ומשמעותי למאמצי ההשפעה האיראניים בתאילנד הוא פעילותם של מרכזי הדת השיעים, בעיקר בבנגקוק, וכן במרכז התרבות האיראני בעיר הבירה, המופעל על ידי השגרירות האיראנית בראשות הדיפלומט מהדי בייב (**BIEYB**) ופועל בעיקר להרחבת לימודי השפה הפרסית במדינה ולהידוק [הקשר האקדמאי](#) בין אוניברסיטאות בתאילנד לאלו שבאיראן. מרכזי התרבות של השגרירות האיראנית ברחבי העולם לא עוסקים רק בזאת. כפי [שנחשף באיטליה](#) לדוגמא, מרכז התרבות של השגרירות האיטלקית ברומא פועל לקידום תדמיתה של איראן מעודד מדיניות אנטי-אימפריאליסטית, כלומר: מטרתו היא מדינית מובהקת, לא "תרבותית-חברתית" בלבד. בתאילנד, לדוגמא, אירח מרכז התרבות האיראני [כנס אודות "הכיבוש הישראלי"](#) בירושלים ובפלסטין, בניסיון להגביר את הכעס בתאילנד כלפי למדיניותה של ממשלת ישראל.

יתר על כן, בדומה למתרחש במדינות נוספות שבהן היא פועלת, איראן משתלטת על מרכזי הדת השיעים באמצעות מינויים של חכמי דת שלמדו במוסדותיה, בדגש על אוניברסיטת אלמצטפא, ואלו מכוונים את חיי היום יום של האוכלוסייה השיעית במדינה בהתאם "לרוח המפקד" המגיעה מטהראן. מרכזי דת בהובלת אותם חכמי דת שמונו על-די איראן, שחלקם אף [שירתו בעבר במשמרות המהפכה](#) של איראן והגיעו ולדרגות גבוהות, מהווים [גם אחראים על לפחות חלק מההפגנות נגד השגרירות הישראלית](#) בתאילנד מאז ה-7 באוקטובר (בדומה לאחריותם של מרכזי הדת השיעים באוסטרליה,

שהובילו את ההפגנות האנטי-ישראליות במדינה זו) תוך נשיאת דגלי חיזבאללה ותמונות של קאסם סלימאני, מפקד כוח קדס לשעבר, ואף שריפת דגל ישראל. אלו שמו לעצמם למטרה לפגוע בשיתוף הפעולה בין תאילנד לישראל, תוך שהם משרתים את האינטרס האיראני של תקיעת טריז ביחסי ירושלים ובנג'קוק. אותם מרכזי דת הם גם אלו [שדואגים לאזכורו של יום ירושלים](#) האיראני בתאילנד, קרי אותו יום שישי האחרון של חודש רמדאן, שבמהלכו נערכות הפגנות באיראן וברחבי העולם נגד הצינות ובפרט נגד השלטון הישראלי בירושלים, ובשבחה של הרפובליקה האסלאמית של איראן.

במאמצים אלו מצידה של איראן משתלבים גם "טיולי עלייה לרגל" של תאילנדים למקומות הקדושים לאסלאם השיעי דוגמת [כרבלא](#), שתומכים את [העלייה המשמעותית](#) של מספר המוסלמים בתאילנד בכלל. בין הביקורים של [חכמי דת שיעים](#) ממוצא תאילנדי באיראן עצמה נרשם ביקורו של ח'נת אלאסלאם גולאם עלי אבאזאר (ABAZAR). ככלל, וכנראה בהמשך ישיר לפעילות איראנית זו, בולטת העובדה שכל העובדים המוסלמים בשגרירות איראן בבנג'קוק [המירו את דתם לשיעה](#).

השלכות אפשריות על ישראל

- 1. גיוס האוכלוסייה המקומית בתאילנד לפעילות כנגד אינטרסים ישראלים/מערביים.**
חשיפת ניסיון הפיגוע בברזיל ב-2024 נגד אינטרסים ישראלים בבירה ברזיליה, על ידי גורמים שגויסו על ידי איראן / חיזבאללה הוכיחה כי יחסים דיפלומטיים תקינים בין מדינה מסוימת לטהראן אינם ערובה לכך שאיראן לא תבקש לקדם פעילות טרור במדינה זו, אם תניח שהתנאים האופרטיביים שם מאפשרים לה להוציאה לפועל, מבלי לשלם על כך מחיר.
- 2. הפעלת לחץ באמצעות גורמים שיעים על ממשלת תאילנד** במטרה לפגוע במערכת היחסים בינה לבין מדינת ישראל, תוך ליבוי השנאה לישראל ברחוב התאילנדי באמצעות ההפגנות נגד שגרירות הישראלית במדינה.
- 3. עידוד אזרחים תאילנדים לתמיכה בראש ובראשונה באינטרס האיראני** (לראיה, בסניף של אוניברסיטת אלמצטפא יש תמונות של ח'ומייני וח'אמנהאי, לא של המלך התאילנדי).
- 4. ישראל מתמקדת לרוב בהצגת האיום הגרעיני האיראני, שספק רב אם ההנהגה בתאילנד, למשל, תופסת אותו כאיום על האינטרסים הביטחוניים שלה.** אך התגברות הפעלתנות האיראנית בתאילנד וההוכחות המרובות ברחבי העולם לכך שפעילות "העוצמה הרכה" של איראן יכולה לסכן את המדינות שבהן פועל אותו מנגנון איראני משומן, יכולה להמחיש את הסכנה שמציבה הפעלתנות האיראנית. מה שמתרחש כיום בתאילנד מתרחש גם בהודו ובכל מקום באסיה שבו יש קהילה שיעית - גדולה כקטנה. לכן, **הצגת האיום האיראני הניצב בפני מדינות אסיה אמורה לכלול גם המחשה של המאמצים האיראניים להשפיע על אזרחי המדינות הללו באמצעים "רכים"**.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט